

ח"כ אבישי ברוורמן: "ישראל הפכה מאומת סטארט-אפ לאומת אקזיטים"

"הפילוסופיה העסקית שמניעה את היזמים בתחום ההיי-טק היא 'קח את הכסף וברח', מתריע פרופ' ברוורמן, יו"ר ועדת הכלכלה בכנסת ♦ "נתוני המאקרו-כלכלה מסתירים אמת מרה: הפערים החברתיים גדלים ואילו תעשיית ההיי-טק מאבדת גובה בגלל תכנון לקוי"

ג'ון בן זקן

ישראל כבר מזמן אינה Start up nation, אלא היא Exit nation, מתריע בראיון מיוחד לאנשים ומחשבים ח"כ פרופ' אבישי ברוורמן, יושב ראש ועדת הכלכלה בכנסת.

ח"כ פרופ' ברוורמן כועס. הוא כועס כי המדיניות הכלכלית של הממשלה, בייחוד בתחום ההיי-טק, מגדילה לדבריו את הפערים החברתיים-כלכליים בישראל, ובנוסף - גם פוגעת בצמיחה ארוכת הטווח של המדינה. לדבריו, "הפילוסופיה העסקית שמניעה את היזמים בתחום ההיי-טק היא 'קח את הכסף וברח'. לפי הכרזות ההנהגה הפוליטית, מצבנו המאקרו-כלכלי טוב, מצוין אפילו, אך הנתונים הללו, בדבר אינפליציה שנתית נמוכה מאוד, של 1.2%, לצד שיעור אבטלה נמוך של 5.8%, עם צמיחה כלכלית שהשנה עשויה להגיע

ל-3% - הם נתונים מצוינים שמסתירים אמת מרה. הפערים החברתיים גדלים, ואילו תעשיית ההיי-טק מאבדת גובה בגלל תכנון לקוי. הנתונים המאקרו-כלכליים החיוביים הם ממוצעים, ומאחורי נתונים אלה מתגלה אמת בעייתית".

"הנתונים הטובים שפורסמו אצלנו באחרונה מסתיימים בתוכים קצוות קיצוניים. הנתונים הכלכליים החיוביים אמורים להקרין רווחה, אך הרווחה לא מגיעה לכולם במידה שווה, ולעשירונים התחתונים היא לא מגיעה כלל. בישראל, הפערים החברתיים הם בין הגבוהים בעולם המערבי", קובע ח"כ פרופ' ברוורמן, "אחת הסיבות לפערים הכלכליים הגדולים במדינה היא ההתנהלות של ענף ההיי-טק, התנהלות המביאה לפגיעה כפולה: היא מרחיבה את הפערים הכלכליים ומביאה לפגיעה ארוכת טווח בענף עצמו". לדבריו יושב ראש ועדת הכלכלה בכנסת, "מזמן הפסקנו להיות אומת סטארט-אפ. המערכת הכלכלית שנוצרה במדינה לא משכילה לנצל את הטכנולוגיות שמפותחות במדינה כדי ליצור כאן תשתית של תעשיות היי-טק יצרניות. המערכת הקיימת גם לא מעודדת ניצול פיתוחים טכנולוגיים חדשניים כדי לקדם את התעשייה בישראל.

היזמים שמשקיעים בסטארט-אפים חולמים על אקזיטים. עשיית אקזיטים - וכמה שיותר מהר".

על פי פרופ' ברוורמן, "כבר שנים שלא קמה בישראל חברת היי-טק שהופכת לחברה גדולה, נוסח צ'ק פוינט, או נייס. אתה יודע למה? כי ליזמים אין זמן! הם לא מוכנים להקדיש את הזמן והמשאבים הנחוצים כדי ליצור חברה גדולה, שתהפוך עם הזמן לחברה רב-לאומית. חברות ההונק הישראליות אמורות להיות הבסיס לתעשיית ההיי-טק במדינה, ובמקום זה הן הפכו להיות תעשיות ההיי-טק של ארה"ב. אני סבור שמדיניות זו עלולה להביא לפגיעה קשה בענף ההיי-טק המקומי. אני לא סבור שהענף יכול להמשיך לשגשג בלי שיהיו כאן כמה חברות

ח"כ פרופ' אבישי ברוורמן (צילום: נתן כהן)

שיהוו אקו-סיסטם לענף".

השיטה הקיימת, מסביר פרופ' ברוורמן, "מרחיבה את הפערים החברתיים. יש קשר וחזק בין ההיי-טק והפערים. ענף ההיי-טק הוא לב לבה של הכלכלה המקומית. כשהוא מבוסס על חברות הזנק, מי שנהנה מפירות הצמיחה הם רק העשירונים העליונים - משכילים אקדמאים. חברות הזנק מעסיקות כמעט אך ורק אנשי מחקר ופיתוח, מהנדסים, מדענים ומתכנתים, זה טבעו. כשכל המשאבים של הענף מופנים אך ורק להקמת חברות הזנק, רק העשירונים הגבוהים הם הנהנים".

"קח לדוגמה חברה כמו אינטל בקריית גת", אמר יו"ר ועדת הכלכלה, "אינטל מעסיקה אנשים בעלי השכלה גבוהה, מוכשרים ומקצועיים - אולם הם המיעוט בקרב עובדי

החברה בישראל. מפעלי הייצור מטבע הדברים מעסיקים אנשי ייצור, ותהליך הייצור מביא למשרות נוספות כמו קייטרינג, ניקיון, הובלות ועוד". בחברת היי-טק גדולה, מסביר פרופ' ברוורמן, "יש מקום לעובדים רבים שלא גמרו את לימודי הפקולטה למדעי המחשב או המדעים המדויקים. אנו זקוקים לחברות היי-טק גדולות, לחברות הזנק שגדלו והפכו לחברות רב לאומיות, שיציעו תעסוקה לאנשים בעלי רמת השכלה נמוכה יחסית, על מנת שהפירות של הענף יחלחלו למטה". לדבריו, "כיוון שענף ההיי-טק מחולל רווחים נאים, זהו ענף שמשוגל להעניק תעסוקה לכל, וביכולתו להקטין את הפערים החברתיים. ענף שמציע תעסוקה רק לחזקים - מרחיב את הפערים. חברה כלשהי, במיוחד חברה חופשית, לא מסוגלת להתקיים לאורך זמן עם פערים חברתיים גדולים. בסופו של דבר יהיה פיצוץ גדול - ואני לא רוצה שזה יקרה בארצנו".

"אני לא בעד שלא נקים חברות הזנק, שלא ננצל את יכולת החדשנות שלנו", אמר פרופ' ברוורמן, "אך הדבר צריך להיות בפרופורציה. צריך למצוא דרך כך שפירות ההצלחה של ההיי-טק יגיעו לרוב האוכלוסייה - וזה לא קורה היום. אם חלק קטן מחברות ההזנק היו הופכות לחברות גדולות, הדבר היה יכול לתרום לצמצום הפערים.

אם חלק מהפיתוחים של חברות ההזנק היה מתמקד בפיתוח טכנולוגיות שהיו יכולות לשרד את תהליכי הייצור של תעשיות הלואו-טק בארץ, על מנת להוזיל את הייצור ולשפר את איכות המוצרים - השוק הישראלי היה הופך ליותר תחרותי והיה תורם לצמצום הפערים. אך לצערי זה לא קורה. יזמי ההיי-טק של ימינו רוצים לעשות כסף - ומה. הם נדרשים לסבלנות מה שחסר הוא לא כסף להשקעות, אלא רצון להיטיב עם כולם. כאשר חברת הזנק נמכרת, היא מיטיבה עם היזם. כשהרבה חברות הזנק נמכרות, זה כבר הופך לשיטה, שיטה להעמקת הפערים החברתיים".